

29:4

Förekomsten av rost i renvatten har bedömts orsakad av att kommunen installerat en trefasupplösare i vattenverket. Underlåtenhet att informera fastighetsägare om risken för skador på grund av förändringen av villkoren för brukandet av den allmänna va-anläggningen har ansetts medföra skadeståndsskyldighet för kommunen mot fastighetsägare som drabbats av skador på tvättgods.

C.H. äger en fastighet i Söderfors, Tierps kommun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning och är ansluten till denna. Fastigheten är bebyggd med ett enfamiljshus. Den 23 mars 1984 fick C.H. kläder förstörda av rostbemängt vattenledningsvatten i samband med maskintvätt.

C.H. yrkade att kommunen skulle förpliktas att till honom utge ersättning för de förstörda kläderna med 1 343 kr 60 öre jämte ränta. Till stöd för sin talan anförde han: Den 23 mars 1984, när skadan inträffade, var vattnet så rostbemängt att det liknade kaffe. Personal från vattenverket provspolade ledningarna på grannfastigheten i ca 1,5 timme, men vattnet blev inte bättre. Han tog kontakt med kommunen och omtalade vad som hänt. Man kände dock inte till något driftstopp eller annan störning på ledningsnätet. Ersättningsfrågan diskuterades då. Vattnet har tidigare varit av god kvalitet. Det är endast vid enstaka tillfällen, i samband med driftstopp, som rost förekommit. Den har dock försvunnit efter 5–10 minuters spolning i kranen. Efter skadedagen fortsatte vattnet att vara dåligt. Under sommaren 1984 var det rostfärgat flera gånger i veckan men aldrig så kraftigt som skadedagen. Ända fram till mars månad 1985 var vattnet tidvis dåligt och ibland otjänligt. Under sommaren 1985 har det förbättrats. Kommunen skulle ha spolat vid brandposterna en gång per vecka under tiden med dåligt vatten men så har inte skett. Flera fastighetsägare i området har framfört klagomål till kommunen, bl.a. skriftligen. Krav på ersättning har framställts av ytterligare en familj. – Orsaken till det rostbemängda vattnet anser han vara den trefasupplösare som kommunen installerat i reningsverket. C.H. har hos Statens Lantbrukskemiska laboratorium, Vattenlaboratoriet i Uppsala kommun och Livsmedelsverket fått sin teori bekräftad. Det görs gällande att kommunen varit försumlig genom att, trots

dess vetskap om att trefasupplösare kunde orsaka upplösning av rostavlagringar i ledningarna, underlåta att informera va-abonnenterna om att problem med rostbemängt vatten kunde uppstå. Till följd av underlåtenheten är kommunen skadeståndsskyldig. Installerandet av trefasupplösaren ändrade förutsättningarna för va-anläggningens brukande.

Kommunen bestred C.H:s skadeståndstalan och anförde: Vattnet i Söderfors, som tas från Dalälven, är mjukt och pH-känsligt. Det är aggressivt mot materialet i de kommunala ledningarna. Fällningar av rost kan därför uppstå. För att göra vattnet mindre aggressivt och därigenom minska korrosionen installerades 1983–1984 en s k trefasupplösare vid vattenverket i Söderfors. Påståendet att denna installation skulle ha förorsakat rostbildningen är felaktig. Samtliga till ledningsnätet anslutna fastigheter borde i så fall ha drabbats. Rostförekomst i vattnet är i och för inte något anmärkningsvärt. Det torde vara omöjligt att helt eliminera detta problem. Då C.H:s fastighet är belägen i änden av ledningssystemet är riskerna naturligtvis större för att rostmängden i vattnet blir mer framträdande i denna fastighets ledningar. Kommunen har emellertid vidtagit de åtgärder som rimligen kan krävas för att anläggningen på ett tillfredsställande sätt skall fylla sitt ändamål. Sålunda har den nyssnämnda trefasupplösaren installerats redan före skadans uppkomst. Även om vattnet justeras med en sådan kan problem uppstå på grund av temperaturförändringar och skillnader i vattentryck samt kraftiga rörelser i vattnet. Provtagningar och kontroller av vattnet i Söderfors görs varje månad. Vattnet har därvid inte bedömts som otjänligt. Efter C.H:s påtalande av rostförekomsten i vattnet har ledningsnätet kontinuerligt spolats för att söka eliminera fällningarna i vattenledningsnätet. Avsikten är också att sammanbinda de två ledningsgrenarna i området för att erhålla s k rundgång på vattnet. – Ledningsnätet i vägen är anlagt i början av 1970-talet. Huvudvattenledningarna är av gjutjärn och servisledningarna är av plast. Kommunen har vänt sig till Göteborgs va-verk och fått upplysningen att trefasupplösaren är den bästa lösningen på problemen i Söderfors. Vid C.H:s fastighet har det tidigare varit dålig rundgång men sedan kommunen bytt ut ventilerna i systemet har förhållandena förbättrats. Kommunen har inte någon notering om att störningar på va-nätet skulle ha förekommit den 23 mars 1984. Kommunen följer alltid upp klagomål som framförs beträffande renvattnet genom att låta hälsovårdsnämnden ta prover för analys. – Det bestrids att installerandet av trefasupplösaren

innebär sådana ändrade förutsättningar för brukandet av den allmänna va-anläggningen som avses i 23 § va-lagen.

Va-nämnden yttrade:

I 29 § va-lagen föreskrivs att, om huvudman eller fastighetsägare överskrider sin rätt eller åsidosatt sin skyldighet i förhållande till den andre, han skall återställa vad som rubbats eller fullgöra vad som eftersatts samt ersätta skadan. Ersättningsskyldighet föreligger oberoende av vållande.

I föreliggande fall är fråga om tillämpning av den i 23 § va-lagen föreskrivna skyldigheten för huvudman, som ändrar förutsättningarna för va-anläggningens brukande, att i skälig tid underrätta fastighetsägarna om ändringens innebörd och den tidpunkt från vilken den skall gälla. Den i lagrummet föreskrivna informationsplikten tar framför allt sikte på att förebygga att brukarna orsakas skada av åtgärd, som huvudmannen vidtar beträffande anläggningen. Informationsplikten skall fullgöras genom personliga underrättelser till de fastighetsägare som berörs av åtgärden.

Mellan parterna är ostridigt att den skada som C.H. begär ersättning för uppkommit såsom en följd av att det ledningsvatten som tillförts hans fastighet varit osedvanligt rostbemängt. Va-nämnden finner det övervägande sannolikt att den ökade rostförekomsten haft ett samband med installationen av trefasupplösare i vattenverket. Kommunen borde ha varit medveten om att en så förhållandevis betydelsefull åtgärd, som en installation av trefasupplösare utgör, kunde föranleda i vart fall tillfälliga försämringar av vattenkvaliteten i ledningsnätet, i synnerhet beträffande sådana delar av nätet som bestod av ändledning av gjutjärn. Om den risken borde fastighetsägarna ha varskotts. Så har inte skett och Va-nämnden finner att kommunen vid sådant förhållande inte kan undgå skyldighet att ersätta C.H. för den uppkomna skadan. På grund härav och då tvist ej råder om skäligheten i och för sig av fordrat skadestånd och fordrad ränta skall C.H:s talan bifallas.

Va-nämnden förpliktade kommunen att till C.H. utge yrkat skadestånd.

Beslut: 1987-12-30, BVa 124

Mål nr: Va 266/84